

Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine

IZRADA INTEGRISANOG
ENERGETSKOG I KLIMATSKOG PLANA
2021-2030. godine

Tuzla, 22.11.2018. godine

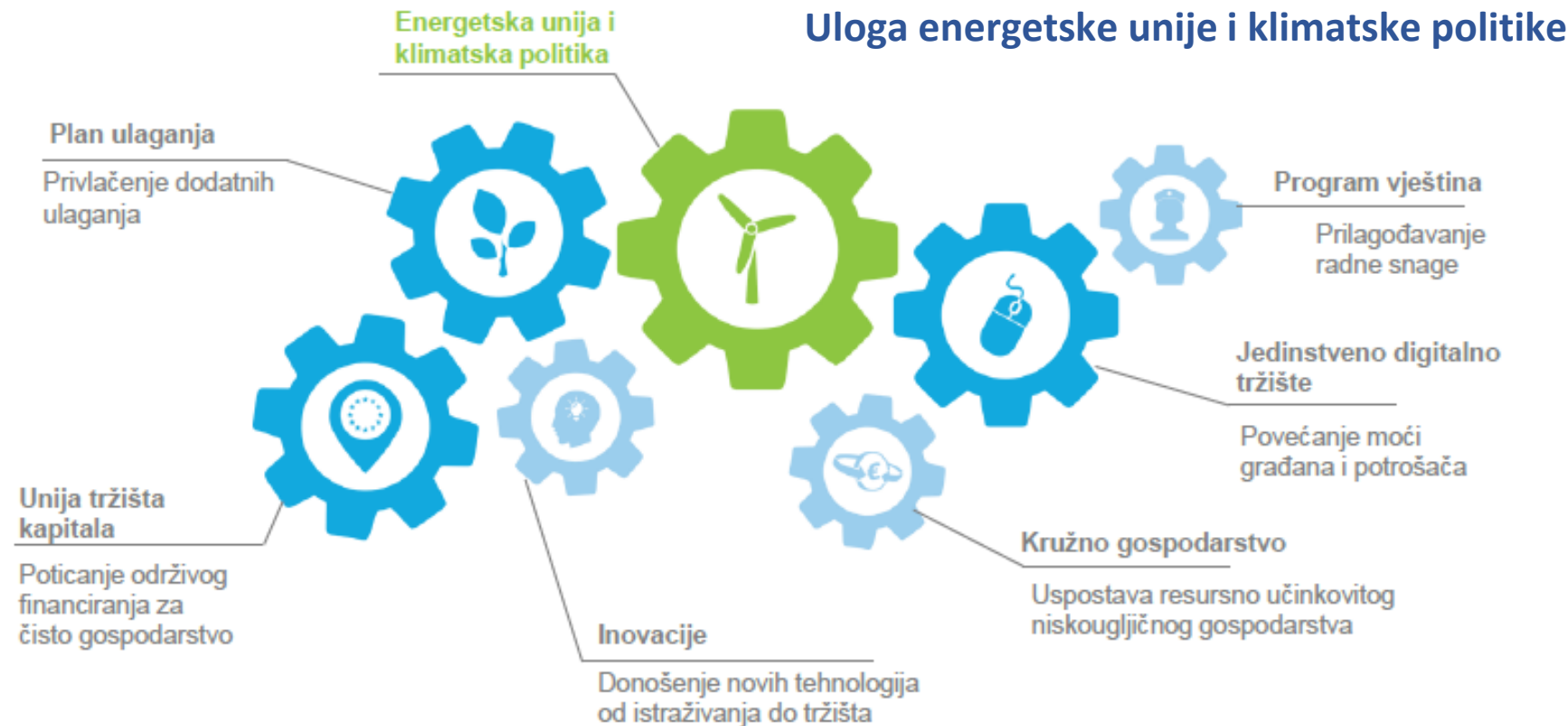

Uvod

- 2016. godine EK je predstavila energetske-klimatski paket poznatiji pod nazivom „Zimski energetske paket“

Davanje prioriteta energetskej efikasnosti, postizanje globalnog vodstva u području energije iz obnovljivih izvora, osiguravanje poštenog rješenja za potrošače.

Energetska trilema / Oliver Wyman

Energetska sigurnost:

Efikasno upravljanje snabdijevanjem primarne energije iz domaćih i eksternih izvora, pouzdanost energetske infrastrukture i sposobnost dobavljača energije da se zadovolji postojeća i buduća potražnja.

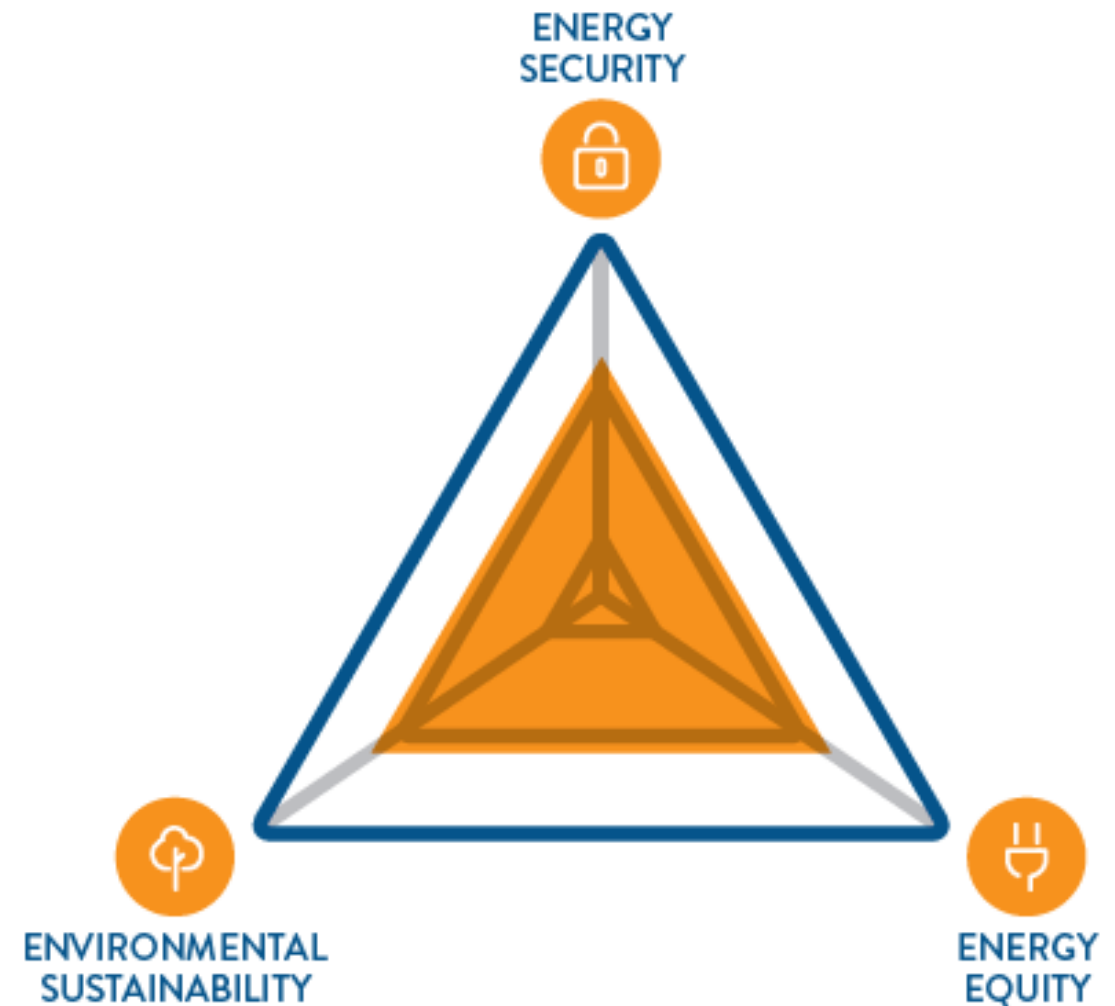
Održivost okoliša:

Uključuje postizanje energetske efikasnosti na strani ponude i potražnje, te razvoj snabdijevanja energijom iz obnovljivih i drugih nisko-ugljeničnih izvora

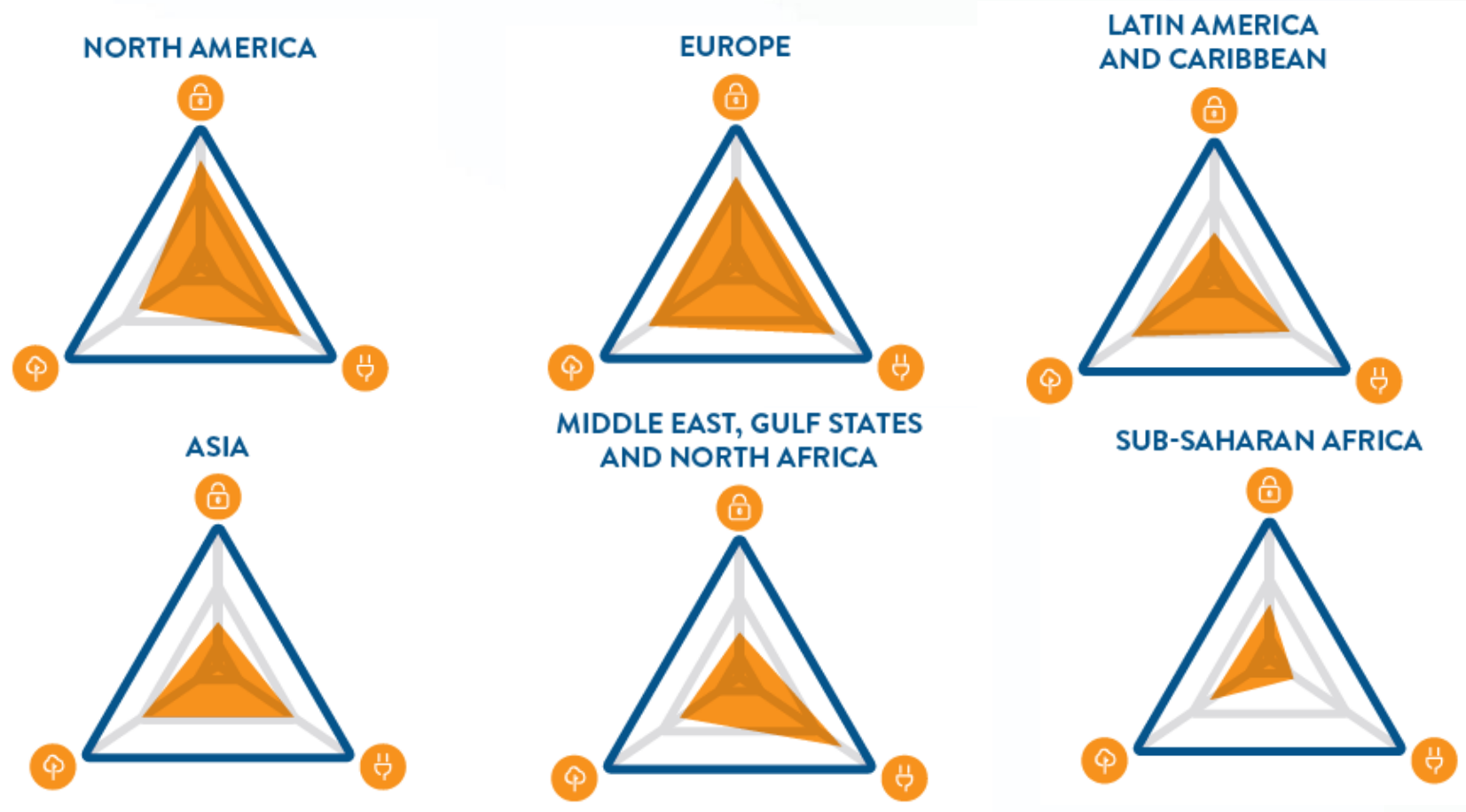

Energetska ravnopravnost:

Pristupačnost i dostupnost snabdijevanja energijom za sve stanovnike.

Indeks Energetske trileme

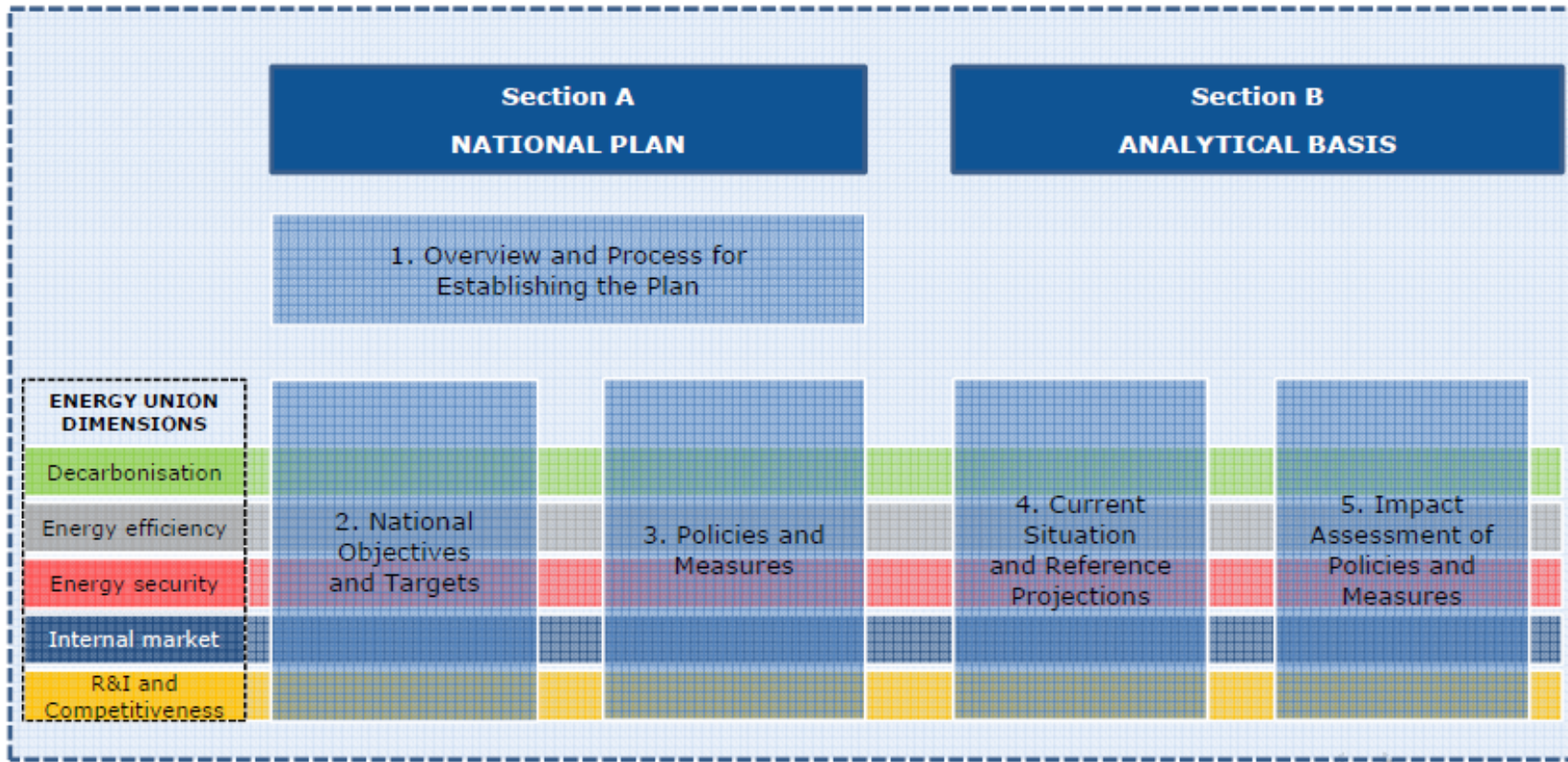
Uredba o upravljanju Energetskom unijom

- U novembru 2016. usvojen prijedlog Uredbe EK kojom se utvrđuju obaveze država članica da izrade Nacionalne integrisane energetske i klimatske planove (NECP) za period od 2021. do 2030. **do 1. 1. 2019.**
- U **Prilogu I. dat obavezujući obrazac** planova u kojem su predviđeni dodatni elementi o politikama, mjerama i analitičkim osnovama.
- Uredbom se uspostavlja mehanizam upravljanja za:
 - ✓ Implementaciju strategija i mjera čiji je cilj ostvarivanje ciljeva Energetske unije i za prvo desetogodišnje razdoblje od 2021. do 2030., posebno energetske i klimatske ciljeva EU-a za 2030.;
 - ✓ Osiguravanje pravodobnosti, transparentnosti, tačnosti, dosljednosti, usporedivosti i potpunosti izvještavanja Unije i njezinih država članica sekretarijima UNFCCC-a i Pariškog sporazuma.

ANNEX I : TEMPLATE FOR NATIONAL PLANS

STRUCTURE OF INTEGRATED NATIONAL ENERGY AND CLIMATE PLANS

Uredba o upravljanju Energetskom unijom

- Uredba primjenjuje se na sljedećih pet dimenzija Energetske unije:
 - ✓ **energetsku sigurnost;**
 - ✓ **energetsko tržište;**
 - ✓ **energetsku efikasnost**
 - ✓ **dekarbonizaciju i**
 - ✓ **istraživanje, inovacije i konkurentnost.**
- Neophodan integrisan pristup između energetske i klimatske politike, uzimajući u obzir i energetske tranzicije
- Za postizanje cilja potrebna je kompletna transformacija energetske sistema u Evropi. Taj se cilj može ostvariti samo koordiniranim djelovanjem koje se sastoji od kombinacije zakonodavnih i nezakonodavnih akata na nivou EU i nacionalnom nivou.

Uvođenje Energetskih i klimatskih ciljeva u Energetskoj zajednici - Preporuke MV EnZ (2018/01/MV-ENZ)

- Nakon što je EK 30. novembra 2016. usvojila Prijedlog Uredbe Evropskog parlamenta i Vijeća o upravljanju Energetskom unijom,
- Imajući u vidu da bi razvoj integrisanih nacionalnih planova za energiju i klimu ugovornih strana podržao postizanje dugoročnih ciljeva vezanih za energiju i klimatsku politiku, te smanjio administrativno opterećenje i povećao transparentnost, istovremeno promovišući sigurnost investitora u regiji,
- U Energetskoj zajednici su, u januaru 2018. usvojene Preporuke za pripremu razvoja Integrisanih energetskih i klimatskih planova od strane Ugovornih strana Energetske zajednice
- Cilj preporuka je priprema analitičkih, institucionalnih i regulatornih preduslova za razvoj Integrisanih nacionalnih energetskih i klimatskih planova (NECP) Ugovornih strana Energetske zajednice.

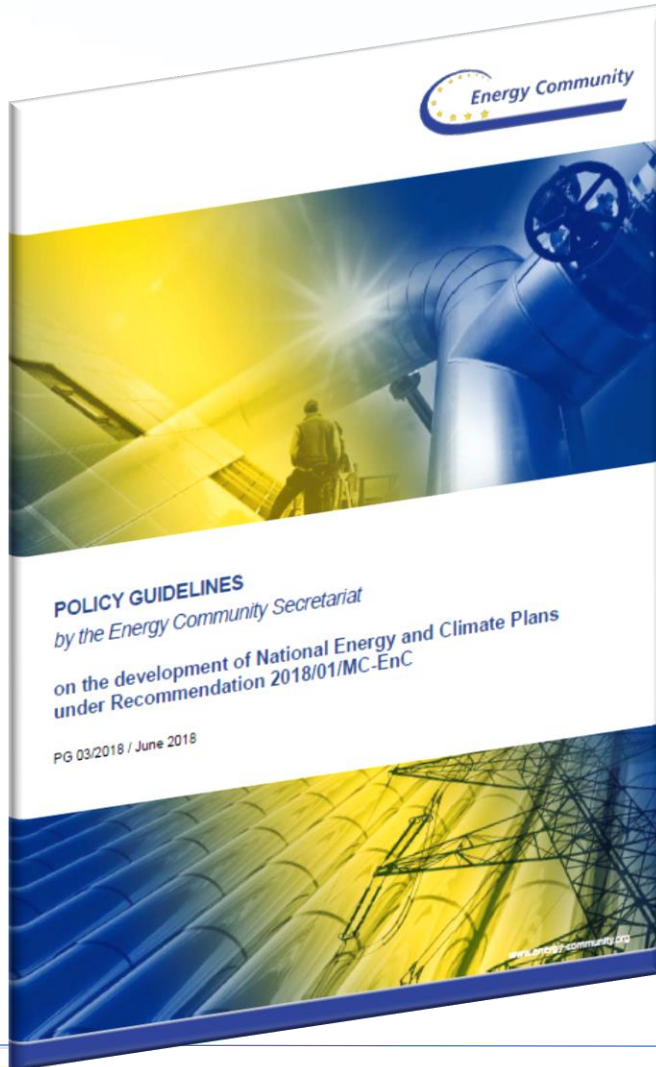

Odbor za energiju i klimu Energetske zajednice

- Za potrebe izrade NECP-ova uspostavljen Odbor za energiju i klimu
- U okviru Odbora, Ugovorne strane, Sekretarijat i Evropska komisija trebaju odrediti glavne elemente i odgovarajuće postupke za izradu nacrtu i izvještaja o napretku.
- Slično kao u EU, Ugovorne strane Energetske zajednice su se obavezale na praćenje i izvještavanje u područjima obnovljivih izvora energije, energetske efikasnosti i emisije stakleničkih plinova, kao i ostalih informacija relevantnih za klimatske promjene. Pariški sporazum dalje definiše obaveze izvještavanja o klimatskim promjenama za razdoblje nakon 2020. uspostavom poboljšane transparentnosti okvira za akciju i podršku.
- Energetska zajednica je u junu 2018. usvojila Smjernice za razvoj NECP-a koji se bavi sa pet dimenzija Energetske unije (energetska sigurnost, energetska tržišta, energetska efikasnost, dekarbonizacija i istraživanje, inovacije i konkurentnost) od strane Ugovornih strana Energetske zajednice.

Smjernice politike Sekretarijata Energetske zajednice o razvoju NECP –a na osnovu Preporuke 2018/01/MC-EnZ

- Cilj pružiti smjernice Ugovornim stranama o procesu razvoja njihovih integrisanih NECP-ova kao i njihovih glavnih elemenata i okvirnog vremenskog rasporeda.
- Ovaj dokument pokreće i objašnjava ključne korake postepenog procesa do završetka nacionalnih planova, uključujući glavne uloge i zadaće Ugovornih strana, Sekretarijata Energetske zajednice i Evropske komisije.
- Nacionalni planovi trebaju definisati ciljeve za svaku dimenziju, u skladu sa pet stubova Energetske unije, biti u skladu sa budućim ciljevima za 2030. u Energetskoj zajednici i podržavati njihovo postignuće.
- Ugovorne strane bi trebale svake dvije godine izvještavati o implementaciji nacionalnih planova **počevši od 2022.**

Studija o sveukupnim ciljevima do 2030. godine za Energetsku zajednicu I

- Tokom prvog sastanka Odbora za energiju i klimu (Beč, 5.septembra 2017.), prepoznato je da bi stabilni nacionalni energetske i klimatski planovi do 2030. godine (a moguće i nakon toga) trebali biti praćeni sa tri sveukupna cilja:
 - da se **poveća korištenje obnovljivih izvora energije** u ukupnoj energetskej potrošnji,
 - da se **poveća energetska efikasnost**,
 - da se **smanje emisije stakleničkih gasova**.
- U cilju pomoći Odboru za energetiku i klimu, Sekretarijat je ugovorio Studiju o sveukupnim ciljevima do 2030. (energetska efikasnost, obnovljivi izvori energije, smanjenje emisija stakleničkih gasova) za Energetsku zajednicu.

Studija o sveukupnim ciljevima do 2030. godine za Energetsku zajednicu II

- **Glavni cilj Studije** je razvoj metodologije i sprovođenje kvantitativne procjene kako bi se utvrdili putevi za postizanje izračunatih ciljeva do 2030. godine u oblasti energetske efikasnosti, obnovljivih izvora energije i smanjenja emisija stakleničkih gasova, koji se mogu očekivati u skladu sa okvirnim uslovima u Ugovornim stranama Energetske zajednice

Razvoj NECP-a u BiH

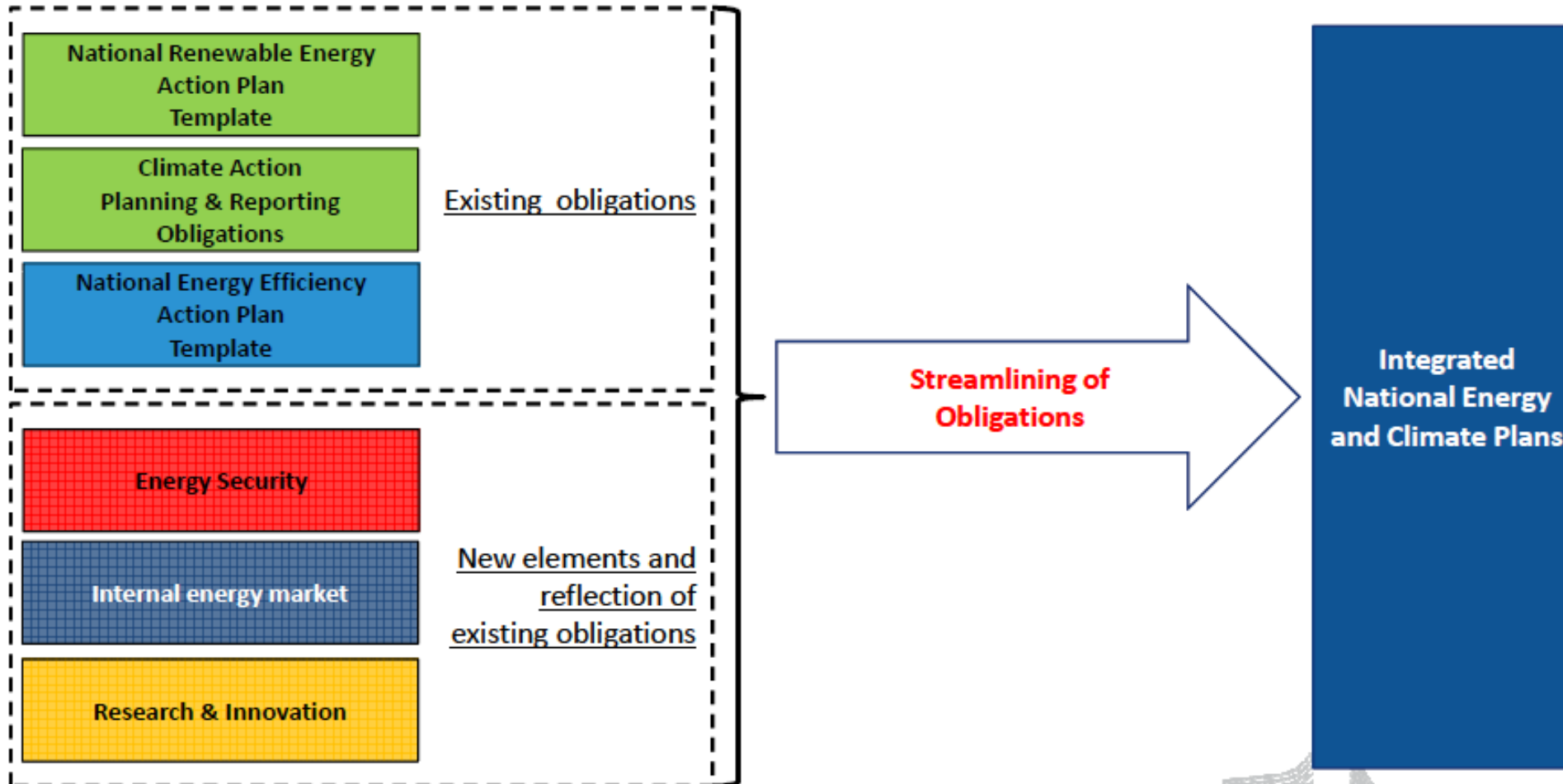
- Ovim dokumentom se usklađuju višestruki ciljevi:
 - Evropske unije u oblasti energetike i klime, Okvirne Konvencije Ujedinjenih nacija o promjeni klime, Pariški sporazum (UNFCCC), Energetske zajednice
- U slučaju BiH, potrebna je usklađenost sa do sada usvojenim planovima u oblasti životne sredine, energetske efikasnosti i obnovljivih izvora energije:
 - Akcioni plan za korištenje obnovljive energije u BiH (NREAP BiH), usvojen 2016.
 - Akcioni plan za energetske efikasnosti u BiH za period 2016-2018. godina, (NEEAP BiH), usvojen u decembru 2017. godine
 - Intended Nationally Determined Contributions – INDC
- Potrebno je uzeti u obzir i buduće obaveze BiH (na osnovu strateških ciljeva EU do 2030. odnosno novih ciljeva Energetske zajednice koji će biti obavezujući za BiH)

Struktura NECP-a

STREAMLINING AND INTEGRATION OF ENERGY AND CLIMATE PLANNING AND REPORTING

Strateški ciljevi EU do 2030. godine:

- **Smanjenje štetnih emisija – 40% u odnosu na baznu 1990. godinu (smatra se jednim od najvažnijih ciljeva EU)**
- **Obnovljivi izvori energije – 32% potrošnje treba da bude proizvedeno iz OIE na nivou EU**
- **Energetska efikasnost – preliminarni dogovor od 32,5% za smanjenje ukupne potrošnje energije**
- **Potreba za reformom sistema trgovanja emisija (ETS)**

Vremenski okvir za izradu NECP-a u BiH

U skladu sa smjernicama Sekretarijata Energetske zajednice potrebno je da Ugovorne strane otpočnu sa aktivnostima na sljedeći način:

- **2018. god.** - Početak aktivnosti vezanih za diskusije i konsultacije, definisanje metodologije za izradu dokumenta
- **2019. god.** - Sabiranje rezultata konsultacija i projekcija
- **2020. god.** – Dostavljanje nacрта planova Sekretarijatu Energetske zajednice, koji daje komentare o usklađenosti - potom dostaviti usaglašeni finalni energetski i klimatski plan

Nakon izrade dokumenta, očekuje se da Ugovorne strane daju projekcije do 2050. godine (2020. bazna godina)

Potrebni koraci pri izradi NECP-a u BiH

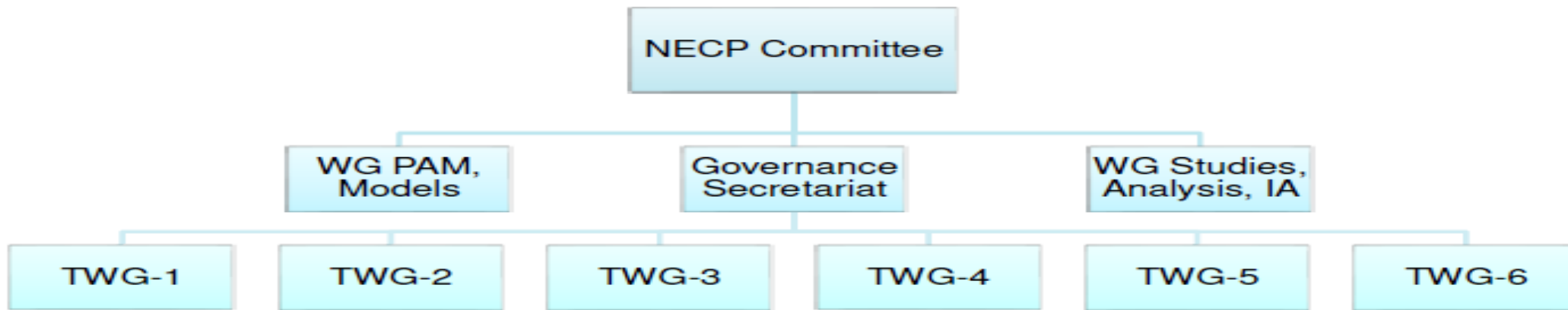
Uzimajući u obzir smjernice Sekretarijata Energetske zajednice za dostavljanje finalnog plana (2020. god) neophodno je što prije izvršiti pripremu za ovu složenu aktivnost:

- ✓ Formiranje radnih grupa – **u toku**
- ✓ Tehnička podrška – osigurati nesmetanu saradnju interesnih/radnih grupa
- ✓ **Definisati prioritetne ciljeve i mjere, kako bi se sprovele obaveze**
- ✓ Obezbijediti tehničku asistenciju međunarodnih donatora

Nakon izrade dokumenta neophodna posebna pažnja na implementaciji plana !

Prijedlog za formiranje radnih grupa za izradu NECP-a

TWG-1 Emissions of Greenhouse Gases	TWG-2 Renewable Energy Sources	TWG-3 Energy Efficiency
TWG-4 Energy Security	TWG-5 Energy markets	TWG-6 Research, Innovation and Competitiveness

Na osnovu iskustva GIZ-a

NECP-a u BiH – očekivanja

Očekivanja od implementacije integrisanog energetskeg i klimatskog plana:

- ✓ Da se ispoštuju ciljevi Energetske unije do 2030. godine – modifikovani EnCS
- ✓ Da se obezbijede sigurnost i predvidljivost za investitore
- ✓ Pojednostavljeno praćenje primjene energetskeg i klimatskeg obaveza

Planirana je potreba izvještavanja o implementaciji svake dvije godine, počevši od 2022. godine!

HVALA NA PAŽNJI

Dr. Admir Softić

Pomoćnik ministra, Sektor za energetiku

admir.softic@mvteo.gov.ba

Tel. +387 33 206 141

